

การพัฒนาระบบการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าพืช ตามเงื่อนไขโครงการการจัดการสารเคมีในผักผลไม้เพื่อการส่งออกสู่ประเทศญี่ปุ่น

ประเภทงานด้านบริการวิชาการ

ประเทศญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญที่มีความเข้มงวดในการนำเข้าผักและผลไม้สดจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมาย Food Sanitation Law ที่มีข้อกำหนดในการห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีสารพิษหรือสารอันตรายต่อผู้บริโภค ผักและผลไม้สดที่นำเข้าจากต่างประเทศจะต้องทดสอบสารเคมีตกค้างและผลการทดสอบต้องเป็นไปตามระบบ Positive List สำหรับการส่งออกผักและผลไม้ของประเทศไทย ได้รับการแจ้งเตือนเกี่ยวกับสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐาน ตั้งแต่ปี 2545 ในมะม่วง กระจับปี่เขียว หน่อไม้ฝรั่ง กัลฉ่าย มังคุด ทำให้ประเทศญี่ปุ่นเพิ่มความเข้มงวดในการกักตรวจผักผลไม้จากประเทศไทยเพิ่มขึ้น

กรมวิชาการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการการจัดการสารเคมีในผักผลไม้เพื่อการส่งออกสู่ประเทศญี่ปุ่นเพื่อแก้ปัญหการกักกันตรวจและอำนวยความสะดวกในการส่งออก กระทั่งในปี 2548 กระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการญี่ปุ่น ได้อนุมัติมะม่วงเป็นพืชแรกของโครงการฯ ที่ได้รับการยกเว้นการกักกันตรวจที่ด่านนำเข้าประเทศญี่ปุ่น กรมวิชาการเกษตรจึงได้ขยายชนิดพืชที่พบปัญหาสารเคมีตกค้างอีก 4 ชนิดพืชและได้รับการอนุมัติขึ้นทะเบียนจากประเทศญี่ปุ่น ผู้ส่งออกที่ได้รับการพิจารณาขึ้นทะเบียนภายใต้โครงการฯ จะได้สิทธิในการยกเว้นการกักกันตรวจที่ด่านนำเข้าประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามการส่งออกภายใต้โครงการฯ ยังคงมีการตรวจพบสารเคมีตกค้างในมะม่วง กระจับปี่เขียว และหน่อไม้ฝรั่ง ส่งผลให้กระทรวงสาธารณสุข ญี่ปุ่น ระบุการพิจารณาขึ้นทะเบียนผู้ส่งออกของประเทศไทยทุกรายตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา

ในปี 2560-2561 กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช จึงได้พัฒนาระบบการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าพืชภายใต้โครงการการจัดการสารเคมีในผักผลไม้เพื่อการส่งออกสู่ประเทศญี่ปุ่น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ประเทศคู่ค้าเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแลผู้ส่งออกและเกษตรกรเครือข่ายให้มีความเข้มงวด มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยดำเนินการ

ตามขั้นตอนคือ 1.ศึกษาข้อมูลและสภาพปัญหา 2.การพัฒนาระบบการควบคุมความปลอดภัย 3.การประชาสัมพันธ์และชี้แจงแนวทางการตรวจประเมินแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 4.นำระบบการควบคุมความปลอดภัยไปประยุกต์ใช้ในโครงการฯ 5.การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการ พบว่า ระบบการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าพืชที่พัฒนาขึ้น ครอบคลุมตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของโครงการฯ โดยเพิ่มมาตรการตรวจประเมินผู้ส่งออก เกษตรกรเครือข่าย การสุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อทดสอบ และการเข้าตรวจติดตามในกรณีต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากการยอมรับจากกระทรวงสาธารณสุข สวัสดิการและแรงงานฯ ญี่ปุ่น ที่เข้าตรวจประเมินโครงการฯ และอนุมัติขึ้นทะเบียนผู้ส่งออกรายใหม่ให้ประเทศไทยจำนวน 6 ราย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการส่งออก ในด้านความเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจการส่งออก พบว่าการส่งออกภายใต้โครงการฯ จะช่วยลดมูลค่าที่สูญเสียจากการต่อรองของผู้นำเข้าและการกักตรวจที่ด่านนำเข้าประเทศญี่ปุ่น โดยมีมูลค่าประมาณ 1,200-1,400 ล้านบาทต่อปี ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออกไทยในตลาดส่งออกประเทศญี่ปุ่น และยังสามารถส่งออกต่อเนื่องไปยังเกษตรกรเครือข่ายกว่า 1,185 ราย ให้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น

ผลงานวิจัยดีเด่น ประจำปี 2562 ยังคงมีผลงานที่ได้รับรางวัลระดับชมเชยอีก 5 เรื่อง สามารถติดตามกันต่อไปได้โอกาสถัดไป